

EIROPAS SAVIENĪBAS FINANŠU INTEREŠU AIZSARDZĪBAS KOORDINĀCIJAS
PADOMES SĒDE

PROTOKOLS Nr. 1/2026

Rīga

2026. gada 30. aprīlī

Sēde notiek daļēji klātienē Zemkopības ministrijas 23. stāva zālē, daļēji attālināti MS Teams vietnē.

Sēdi vada:

Finanšu ministrijas pārstāve, AFCOS vadītāja **Nata Lasmane**.

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

1.	Finanšu ministrija	Nata Lasmane (Baibas Bānes vietā)
2.	Zemkopības ministrija	Natalja Silicka (Lienes Jansones vietā)
3.	Ģenerālprokuratūra	Armīns Meisters
4.	Valsts policija	Oksana Fridrihsone (Svena Kristjansona vietā) (Svens Kristjansons - attālināti)
5.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	Viktors Laizāns (Jāņa Rozes vietā)
6.	Valsts Kontrole	Aina Driviniece
7.	Valsts ieņēmumu dienests	Inese Laumane (Santas Garančas vietā)
8.	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija	Svetlana Sergejeva (Sanda Cakula vietā)
9.	Nodokļu un muitas policija	Andrejs Grišins
10.	Tieslietu ministrija	Judīte Ķireja (Mihaila Papsujeviča vietā)
11.	Eiropas prokuratūra	Gatis Doniks (attālināti)

Pastāvīgie eksperti:

12.	Finanšu ministrija	Aļesja Boriseviča
13.	Finanšu ministrija	Solveiga Ozola
14.	Finanšu ministrija	Zane Logina
15.	Centrālās finanšu un līgumu aģentūra	Jevgēnijs Iljinskis
16.	Centrālās finanšu un līgumu aģentūra	Anita Krūmiņa
17.	Centrālās finanšu un līgumu aģentūra	Gundega Šulca
18.	Lauku atbalsta dienests	Inga Tarvāne
19.	Lauku atbalsta dienests	Andris Lācis
20.	Iekšējās drošības birojs	Ivars Lubejs
21.	Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija	Evija Bistere
22.	Iepirkumu uzraudzības birojs	Evija Rubene
23.	Zemkopības ministrija	Ilze Muriņa
24.	Zemkopības ministrija	Biruta Inģilāvičute
25.	Labklājības ministrija	Ilze Latviete (attālināti)
26.	Konkurences padome	Ieva Šmite

27.	Ģenerālprokuratūra	Jānis Mināts
28.	Valsts Kase	Karīna Zencova
29.	Iekšlietu ministrija	Santa Sproģe - Rimša

Uzaicinātie eksperti:

30.	Valsts kontrole	Diāna Nasteviča
31.	Finanšu ministrija	Inga Bērziņa
32.	DG ECFIN	Iļona Divenkova
33.	Valsts kontrole	Mārtiņš Āboliņš

AFCOS sekretariāts:

34.	Finanšu ministrija	Olga Guza
35.	Finanšu ministrija	Inese Dolgais
36.	Finanšu ministrija	Agnese Kadiģe
37.	Finanšu ministrija	Anda Štegmāne
38.	Finanšu ministrija	Elita Rubesa-Voravko

Saskaņā ar Ministru Kabineta 16.12.2014. noteikumu Nr. 769 “*Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums*” 12. punktu **Padome ir lemttiesīga.**

Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana

Sēde sākas plkst. 14:00

Sēdi atklāj un vada Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienesta (AFCOS) vadītāja *Nata Lasmane*.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē par sēdes paredzamo darba kārtību, iepriekš izsūtītajiem dokumentiem, kā arī par to, ka sēdei tiek veikts ieraksts protokola sagatavošanas vajadzībām. Papildus tiek veikta foto un video fiksācija komunikācijas ziņas sagatavošanai.

Iebildumu par darba kārtību nav, **darba kārtība tiek apstiprināta.**

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē, ka ar 29.04.2026. rīkojumu Nr.1.1-1/12/137 ir apstiprināts jauns AFCOS padomes sastāvs. Jaunie AFCOS padomes locekļi no:

- (1) Ģenerālprokuratūras – **Armīns Meisters;**
- (2) Nodokļu un muitas policijas – **Andrejs Grišins.**

A daļa

Informācija izsūtīta pirms sanāksmes, iebildumi vai jautājumi nav saņemti. Informācijas uzskaitījums:

- A.1. Pārskats par pārstāvību EK (OLAF) sanāksmēs;
- A.2. EK skaidrojums par iepirkuma procedūru (diskusijai C daļā);
- A.3. OLAF gada ziņojums.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai

B daļa

B.1. Informatīvais ziņojums MK par konstatētajām neatbilstībām un veiktajiem krāpšanas apkarošanas pasākumiem 2025.gadā

AFCOS pārstāve *Inese Dolgais* informē par [AFCOS informatīvā ziņojuma](#) sagatavošanu un iesniegšanu. Ziņojums 2025. gada 23. aprīlī iesniegts Valsts kancelejā; paredzams, ka tas Ministru kabinetā varētu tikt izskatīts 2026. gada maija beigās.

Informē, ka šī gada ziņojums ir sagatavots atšķirīgā formātā nekā iepriekšējos gados, proti, tas ir būtiski saīsināts un sagatavots sešu lappušu apjomā, papildinot ar pielikumiem. Salīdzinošā informācija par iepriekšējiem periodiem šogad atkārtoti netika pieprasīta no iestādēm, bet izmantota no iepriekšējos gados sagatavotajiem AFCOS ziņojumiem. Analītiskā daļa sagatavota, aptverot visu Eiropas Savienības finansējumu kopumā, nevis atsevišķi pa fondiem.

Vienlaikus vērš uzmanību, ka ziņojuma apjoma samazināšana pati par sevi nenodrošina laicīgāku ziņojuma iesniegšanu Valsts kancelejā, un aicina iestādes pēc iespējas visas korekcijas ziņojuma projektā veikt neformālās saskaņošanas posmā, lai nodrošinātu gan savlaicīgāku ziņojuma iesniegšanu, gan tā aktualitāti.

Informē, ka saskaņā ar sniegto informāciju, 2025. gadā kopējo attiecināmo izdevumu summa sastādīja 1,4 miljardu EUR. Tika konstatētas 3707 neatbilstības 2,4 miljonu EUR apmērā, savukārt neatbilstību summas īpatsvars pret kopējiem attiecināmajiem izdevumiem veidoja 0,17%. Ziņojumā atspoguļota arī informācija par konstatētajiem krāpšanas gadījumiem ES fondu ieviešanā, norādot, ka 2025. gadā 2021.-2027. plānošanas perioda ietvaros konstatēti 2 aizdomu par krāpšanu gadījumi un 2014.-2020. plānošanas perioda ietvaros – 1 gadījums.

Papildus informē par izmeklēšanām, kas skar ES finanšu intereses, norādot, ka lielākā daļa kriminālprocesu atrodas Valsts policijas lietvedībā (2025. gadā uzsākti 5 kriminālprocesi, kopumā lietvedībā atradās 52 kriminālprocesi, gads tika noslēgts ar 39 aktīviem kriminālprocesi), tāpat arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja lietvedībā tika ierosināti 4 jauni kriminālprocesi (kopā lietvedībā atradās 7 kriminālprocesi), Iekšējās drošības biroja lietvedībā bija 2 kriminālprocesi, kā arī Konkurences padomē tika saņemti 8 iesniegumi par iespējamiem pārkāpumiem. Arī AFCOS 2025. gadā saņēmis 26 signālus par iespējamiem pārkāpumiem un nodrošinājis koordinējošu atbalstu OLAF, EPPO un Valsts policijai.

Noslēgumā informē par plānoto Likuma par budžetu un finanšu vadību 28.² panta pilnveidi, ņemot vērā praksē konstatēto. Tiek plānots precizēt iestāžu loku, kas sniegs informāciju AFCOS informatīvajam ziņojumam. Norāda, ka sēdes laikā par šo lēmums nav jāpieņem, informācija tiek sniegta zināšanai.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

B.2. LRVK revīzija “Vai pašvaldību elektroautobusu pasākums īstenots lietderīgi?”

Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta direktors un padomes loceklis *Mārtiņš Āboliņš* informē par Valsts kontroles sagatavoto lietderības revīzijas starpziņojumu “Vai pašvaldību elektroautobusu pasākums īstenots lietderīgi?”, kas sagatavots lietderības revīzijas “Klimata mērķu sasniegšana transporta nozarē” ietvaros.

Informē, ka starpziņojuma mērķis ir sniegt informāciju par to, vai pašvaldību bezemisiju autobusu iegādes pasākums ir īstenots produktīvi un vai tā ietvaros veiktie iepirkumi un noslēgtie līgumi atbilst normatīvo aktu prasībām.

Raksturojot pasākumu, norāda, ka tā kopējais finansējums bija 8,8 miljoni EUR, maksimālais atbalsts vienai pašvaldībai – 666 660 EUR. Mērķis iegādāties vismaz 15, bet kopumā iegādāti 19 bezemisiju transportlīdzekļi 14 pašvaldībās (sākumā bija pieteikumi no 17 pašvaldībām).

Galvenais secinājums, ka elektroautobusu iegādes pasākums nav veikts lietderīgi.

Informē, ka revīzijas gaitā konstatēts, ka pasākuma plānošanas nosacījumi būtiski ierobežo iegādāto elektroautobusu izmantošanu, kā rezultātā tie aptuveni 53 % no gada atrodas dīkstāvē. Šaura izmantošanas mērķa noteikšana nav balstīta Eiropas Savienības prasībās, bet izriet no nacionālā regulējuma.

Vērš uzmanību, ka pašvaldību veiktie iepirkumi ne vienmēr ir nodrošinājuši godīgu konkurenci un publisko līdzekļu ekonomisku izlietojumu. Revīzijā konstatētas būtiskas cenu atšķirības starp identiskiem vai līdzīgiem elektroautobusiem gan Latvijas pašvaldību starpā, gan salīdzinājumā ar citu valstu darījumiem. Tāpat identificētas problēmas ar uzlādes infrastruktūras izmaksu samērīgumu un iepirkuma dokumentācijai neatbilstošu iekārtu piegādi, kā arī gadījumi, kad infrastruktūras būvdarbi nav bijuši samērīgi ar pasākuma mērķi.

Informē, ka revīzijā vērtēta arī pasākuma mērķu sasniegšana klimata politikas kontekstā. Konstatēts, ka iegādāto elektroautobusu faktiskais nobraukums būtiski atpaliek no plānotā, savukārt autonomās apsildes nodrošināšanai praksē tiek izmantota dīzeļdegviela, kas ir pretrunā ar noteikumos paredzēto bezemisiju principu.

Papildus vērš uzmanību uz identificētajiem riskiem saistībā ar iegādāto transportlīdzekļu kvalitāti un piemērotību skolēnu pārvadājumiem, tostarp mikroautobusu ražošanas īpatnībām, piegādes brīdī konstatētajiem defektiem un sūdzībām par transportlīdzekļu tehnisko stāvokli. Norāda arī uz vienotu valsts kvalitātes prasību trūkumu skolēnu pārvadājumiem un tajos izmantojamiem transportlīdzekļiem.

Noslēgumā informē par Valsts kontroles sniegtajiem ieteikumiem, tostarp veicināt iepirkumu centralizāciju pašvaldībās, paplašināt iegādāto elektroautobusu izmantošanu, pilnveidot projektu uzraudzības kārtību, nodrošināt iepirkumu atbilstību normatīvajām prasībām un stiprināt drošības prasības skolēnu pārvadājumos.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmāne* pateicas Valsts kontrolei par sniegto informāciju un uzsver, ka starpziņojumā ietvertie secinājumi ir būtiski arī Eiropas Savienības fondu uzraudzības kontekstā. Norāda, ka līdzīgi jautājumi par iepirkumu lietderību un samērīgumu praksē ir identificējami arī citos projektos.

VARAM pārstāve *Svetlana Sergejeva* norāda, ka VARAM viedoklis par revīziju ir publicēts, atsevišķos jautājumos tas atšķiras, piemēram, par centralizēto iepirkumu veikšanu. Vienlaikus VARAM jau ir uzsākusi darbu pie normatīvā regulējuma pilnveides, lai paplašinātu elektroautobusu izmantošanas iespējas, un informē, ka attiecīgie grozījumi Ministru kabineta noteikumos ir sagatavoti, tie atrodas TAP portālā ar atzinumu sniegšanas termiņu š.g. 12.maijs. Un skolēnu elektroautobusu izmantošanas tvēruma paplašināšana arī uz citām pašvaldību funkcijām neformāli ir saskaņota ar Eiropas Komisiju. Savukārt, dīkstāvē 53% īsti neatbilst faktiskajai situācijai, autobusi tiek izmantoti – to secināja CFLA veicot pārbaudes projekta īstenošanas vietā.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai

B.3. Atveseļošanās un noturības mehānisma slēgums un atgūšanas procedūras

Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta (DG ECFIN) pārstāve *Ilona Divenkova* informē par Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) ieviešanas noslēguma posmu un galvenajiem termiņiem 2026. gadā.

Vērš uzmanību uz galvenajām vadlīnijām, kas jāņem vērā - *4 June 2025 Communication "NGEU – The road to 2026" un 4 May 2026 Commission Notice "Guidelines for Member States on operational aspects related to the final phase and closure of the Recovery and Resilience Facility"*.

Norāda, ka līdz 2026. gada 31. augustam dalībvalstīm ir jāsteno visi atskaites punkti un mērķrādītāji, jo pēc šī datuma veiktie pasākumi netiks ņemti vērā. Plāna grozījumu iesniegšanas termiņš ir 2026. gada 31. maijs, savukārt pēdējais maksājuma pieprasījums Eiropas Komisijai (EK) jāiesniedz līdz 2026. gada 30. septembrim, lai nodrošinātu pēdējā maksājuma veikšanu līdz 2026. gada 31. decembrim.

Vērš uzmanību, ka gadījumos, ja līdz 31. augustam netiek izpildīti atskaites punkti vai mērķrādītāji, tiks piemērota ierastā maksājuma apturēšanas procedūra ar korektīvo pasākumu īstenošanas iespēju. Savukārt pēc 31. augusta EK vairs nepiemēros apturēšanas procedūru, bet uzsāks finanšu iemaksas samazināšanas procedūru, aprēķinot samazinājumu saskaņā ar maksājumu apturēšanas metodiku. Dalībvalstīm būs iespēja sniegt skaidrojumus 2 mēnešu laikā, kas varēs ietekmēt EK pieņemto lēmumu.

Papildus informē par gadījumiem, kad dalībvalsts pēc iepriekšējas izpildes var atcelt kādu pasākumu. Šādās situācijās, ja EK to konstatē pirms lēmuma par maksājumu pieņemšanas, var tikt pieņemts lēmums par maksājuma samazināšanu, vienlaikus dalībvalstij paredzot termiņu apsvērumu un korektīvo pasākumu sniegšanai.

Atsevišķi uzsver ES finanšu interešu aizsardzības nozīmi, norādot, ka dalībvalstīm ir pienākums arī pēc 2026. gada turpināt revīzijas un kontroles, uzturēt vienotu kontaktpunktu sadarbībai ar EK, OLAF, EPPO un Eiropas Revīzijas palātu, nodrošināt datu saglabāšanu vismaz līdz 2031. gada beigām un veikt pasākumus nelikumīgi izmantoto līdzekļu atgūšanai. Arī EK turpinās veikt revīzijas, dalībvalstis turpinās saņemt revīzijas atskaites un tiks lūgtas sniegt savus komentārus.

Vērš uzmanību, ka finansējuma samazināšanas un atgūšanas process notiek sadarbībā ar dalībvalstīm, tām ir iespēja sniegt savus apsvērumus, kas var ietekmēt EK gala lēmumu.

Atsaucoties uz Valsts kontroles sniegto prezentāciju par elektroautobusu iepirkumu un to, ka rezultāts ir sasniegts, bet procesā ir kādi pārkāpumi, skaidro, ka nav viennozīmīgas atbildes par EK rīcību šādos gadījumos. Jebkurā gadījumā notiks komunikācija ar dalībvalsti un dalībvalsts, iespējams, tiks aicināta neiesniegt attiecīgo pasākumu maksājuma pieprasījumā.

CFLA direktore *Anita Krūmiņa* jautā par rīcību gadījumos, ja krāpšanas pazīmes tiek konstatētas pēc tam, kad maksājums jau ir veikts (deklarēts EK). Vai šādos gadījumos EK var uzsākt izmaksāt finansējuma atgūšanas procedūru.

Ilona Divenkova skaidro, ka EK mērķis nav dalībvalstis sodīt divreiz, ja pārkāpumi tiek korekti izmeklēti un koriģēti nacionālajā līmenī. Tomēr EK sagaida aktīvu rīcību šo gadījumu izmeklēšanā un informēšanu par konstatētajiem gadījumiem. Savukārt, gadījumos, ja EK konstatēs, ka dalībvalsts nav risinājusi kādus pārkāpumus, finansējuma atgūšanas procedūra varētu tikt uzsākta.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai

B.4. Aktuālais būvnieku kartēļa lietā

Konkurences padomes priekšsēdētāja *Ieva Šmite* informē par aktualitātēm būvniecības kartēļa lietā, tostarp par Augstākās tiesas Senāta 2025. gada 23. decembra spriedumu.

Informē, ka Senāts atzina par nepieļaujamu Konkurences padomes izmantoto pierādījumu – KNAB operatīvās darbības rezultātā iegūto materiālu (noklausīto sarunu) – izmantošanu administratīvajā procesā kartēļa vienošanās pierādīšanai. Norāda, ka tiesas pieeja ir formāla un rada būtiskus riskus efektīvai smagu konkurences pārkāpumu atklāšanai nākotnē.

Konkurences padome izlēma izteikties publiski par šo spriedumu, norādot savus argumentus.

Uzsver, ka Konkurences padome ir pārliecinājusies par pierādījumu tiesiskumu un autentiskumu, tomēr tiesa šos aspektus pēc būtības nav vērtējusi. Papildus norāda, ka spriedumā nav veikts samērīguma izvērtējums starp privātuma aizsardzību un sabiedrības interesēm novērst ilgstošu un apjomīgu karteli.

Informē, ka pēc sprieduma Konkurences padome ir iniciējusi institucionālu dialogu ar Ģenerālprokuratūru un KNAB, kā rezultātā Saeimā ir virzīti grozījumi Operatīvās darbības likumā, paredzot iespēju nodot operatīvās lietas materiālus citām iestādēm būtisku valsts vai sabiedrības interešu aizsardzībai. Papildus Konkurences padome ir aktualizējusi nepieciešamību veikt saturiski līdzīga satura grozījumus Kriminālprocesa likumā.

Papildus informē, ka lieta ir nodota atkārtotai izskatīšanai Administratīvajā apgabaltiesā, un Konkurences padome uzskata par nepieciešamu vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar prejudiciālu jautājumu par pierādījumu pieļaujamību konkurences lietās. Konkurences padome paralēli Senātā iesniegusi analogu lūgumu uzdot prejudiciālo jautājumu EST ceļu kartēļa lietā.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* vērs uzmanību, ka tiesiskā valstī ir jāpaļaujas uz tiesvedību, bet vērs uzmanību, ka neskatoties uz tiesas lēmumu, Komisija var lemt šādos gadījumos finansējumu neizmaksāt.

EPPO prokurors *Gatis Doniks* papildina, ka arī OLAF lietvedībā ir izmeklēšanas lieta saistībā ar būvnieku karteli. Informē par OLAF regulas tiešo piemērojamību un gadījumā, ja OLAF iegūst šos pierādījumus, kas pieejami izmeklēšanas ietvaros, pierādījumi tiks vērtēti caur regulas prizmu, kas ir ar augstāku juridisku spēku nekā nacionālie normatīvie akti. Proti, neskatoties uz Operatīvās darbības likumā ietvertajiem ierobežojumiem informācijas izmantošanai.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

B.5. EPPO aktualitātes

Eiropas prokurors *Gatis Doniks* informē par Eiropas Prokuratūras (EPPO) aktuālo situāciju un darbības tendencēm Latvijā, kā arī par konstatētajām problēmām ES finanšu interešu aizsardzības jomā.

Norāda, ka EPPO lietvedībā esošo kriminālprocesa un pārbaudes materiālu skaits Latvijā turpina pieaugt. Informē, ka 2025. gadā uzsākti 18 jauni kriminālprocesi un bija 20 pārbaudes materiāli, savukārt 2026. gada pirmajos trīs mēnešos jau uzsākti 11 jauni kriminālprocesi un izskatīti 12 pārbaudes materiāli, kas liecina par būtisku pieauguma tendenci. Uzsver, ka lielākā daļa informācijas EPPO nonāk no kriminālizlūkošanas un citām tiesībaizsardzības iestādēm.

Norāda, ka EPPO praksē, gadījumos, kad personu vaina tiek atzīta vai tiek panākta vienošanās, papildus krimināltiesiskajai atbildībai tiek lūgts piemērot arī papildu sankcijas, tostarp aizliegumu fiziskajām un juridiskajām personām piedalīties publiskajos iepirkumos uz laiku no viena līdz pieciem gadiem. Papildus tam tiek piemēroti būtiski naudas sodi, kas juridiskajām personām tiek

aprēķināti procentuāli no apgrozījuma, un praksē svārstās no vairākiem simtiem tūkstošu līdz vairāk nekā vienam miljonam EUR. Uzsvēr, ka šie naudas līdzekļi faktiski tiek ieskaitīti valsts budžetā.

Informē, ka gadījumos, kad nav iespējams panākt vienošanos vai kriminālprocess virzās ilgstoši, EPPO paralēli uzsāk publiskā finansējuma atgūšanas procesu administratīvā kārtā (vērstoties pie OLAF), negaidot galīgu spriedumu krimināllietā. Norāda, ka šāda pieeja tiek piemērota, ņemot vērā kriminālprocesu ilgumu un risku, ka ilgstošas tiesvedības rezultātā publisko līdzekļu atgūšana kļūst aprūtināta vai zaudē savu efektivitāti.

EPPO ieskatā būtiska problēma Latvijā ir nepietiekami agrīna kontrole projektu īstenošanā, jo nereti finansējuma saņēmēji formāli izpilda normatīvo regulējumu, taču faktiski netiek nodrošināta cenu samērīguma un tirgus atbilstības pārbaude. Norāda, ka EPPO lietvedībā esošajos procesos gandrīz visos gadījumos konstatējama situācija, kur publiskā finansējuma ietvaros iegādātas preces vai pakalpojumi maksā divas līdz trīs reizes dārgāk nekā tirgus apstākļos.

Noslēgumā informē par EPPO institucionālās kapacitātes stiprināšanu nākamajā daudzgadu finanšu periodā (2028.- 2034.), norādot, ka ES līmenī Latvijai plānots piešķirt papildu 6 prokuroru amata vietas, ņemot vērā pieaugošo darba apjomu un lietu sarežģītību.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* piebilst, ka arī ES fondu administrējošām iestādēm, veicot pārbaudes, bieži rodas sajūta, ka projektā ir pārkāpumi, taču dokumentācija ir sagatavota korekti un nav iespējams identificēt pamatu, uz kā veikt koriģējošus pasākumus.

Gatis Doniks uzsvēr, ka šādas situācijas apliecina nepieciešamību stiprināt preventīvo kontroli un administratīvo iestāžu rīcībspēju agrīnā stadijā, lai novērstu kriminālprocesu nepieciešamību vēlākos posmos.

AFCOS Padome Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C daļa

C.1. Diskusijas turpinājums par [MK not. Nr. 104](#) nepieciešamību

Diskusiju ievada AFCOS vadītāja *Nata Lasmane*, norādot, ka jautājums par MK not. Nr. 104 piemērošanu ir ilgstoši aktuāls un periodiski atgriežas AFCOS padomes darba kārtībā. Uzsvēr, ka diskusijas mērķis nav pieņemt tūlītēju lēmumu, bet gan apzināt iestāžu pieredzi, izaicinājumus un redzējumu par iespējamo turpmāko regulējumu, īpaši kontekstā ar publisko iepirkumu reformas gaitu.

Finanšu ministrijas Vadošās iestādes pārstāve *Solveiga Ozola* informē, ka Vadošā iestāde ir atbildīga par tādas sistēmas izveidi, kas nodrošinātu gan ES finansējuma mērķu sasniegšanu, gan samērīgumu attiecībā uz ieguvumiem un ieguldījumiem. Šī diskusija norit jau kādu laiku, jo (1) MK not. Nr.104 ir jāsalāgo ar Publiskā iepirkuma likuma (PIL) grozījumiem; (2) jāņem vērā EK atbilde par interešu konflikta aspektu privātajos iepirkumos. Vadošā iestāde šo EK atbildi saprot tā, ka nepieciešams vairāk koncentrēties uz tirgus cenas un nediskriminējošo prasību kontroli privātajos iepirkumos, mazāk uz interešu konflikta regulējumu; (3) daļa privāto finansējuma saņēmēju uzskata šo procedūru par sarežģītu ar potenciālu vienkāršošanai; (4) procedūra bieži vien nesasniedz mērķi – piemēram, procedūra ir ievērota, bet rezultātā tāpat redzams sadārdzinājums. Papildus jāizvērtē arī priekšlikums neko nemainīt esošajā regulējumā.

Vērš uzmanību, ka iestādēm ir dažāds redzējums uz MK not. Nr. 104 piemērošanu, līdz ar to diskusija ir nepieciešama, kas, visticamāk, tiks organizēta maija beigās pēc PIL grozījumu apstiprināšanas.

CFLA pārstāve *Gundega Šulca* informē, ka diskusija ir nepieciešama, iesaistot ne tikai noteikumu piemērotājus, bet arī tiesībaizsardzības iestādes. Esošais regulējums ir detalizēts un praksē veicina koncentrēšanos uz formālu prasību izpildi, nevis uz finanšu pārvaldības pamatprincipiem.

Arī CFLA EK atbildi saprot līdzīgi kā Finanšu ministrijas Vadošā iestāde, proti, nav nepieciešams koncentrēties uz interešu konflikta jautājumiem, bet jādiskutē par cenas pamatotību.

CFLA skatījums - noteikt publiskā līdzfinansējuma procentuālo sliekšni, no kura ir regulējums, kas koncentrējas uz cenas pierādīšanas pienākumu, uzliekot to uz ES finansējumu uzraugošo iestāžu vai finansējuma saņēmēju pleciem. Ja cenas pierādīšanas pienākums tiek uzlikts ES fondus administrējošām iestādēm, rodas daudz papildus jautājumu - gan par administratīvo kapacitāti, gan kompetencēm. Interesanta ir LAD pieredze ar cenu katalogiem, kas nākotnes diskusijā noteikti būtu jāizvērtē.

LAD pārstāvis *Andris Lācis* norāda uz nepieciešamību regulējumu saglabāt, tai skaitā, interešu konflikta regulējumu, jo tas bieži vien izgaismo krāpšanas gadījumus. Skatoties no finanšu interešu aizsardzības viedokļa MK not. Nr. 104 27. punkts būtu saglabājams, kā arī sadaļa par līgumu grozījumiem būtu jāpārvērtē, iespējams, ceļot procentuālo sliekšni, līdz kuram būtu pieļaujami grozījumi. LAD sadarbībā Zemkopības ministriju ir sagatavojusi arī detalizētākus priekšlikumus, kas ir iesniegti AFCOS sekretariātam. Vērš uzmanību, ka pieredze ar cenu katalogiem ir laba sadārdzinājuma novēršanas kontekstā.

LAD pārstāve *Inga Tarvāne* rezumē, ka juridiskai noteiktībai jābūt šajā regulējumā, līdz ar to vadlīnijas nebūtu risinājums, jo pieejai vajadzētu būt vienotai. Papildus uzsver, ka noteikumi ir pilnveidojami.

EPPO prokurors *Gatis Doniks* vērš uzmanību, ka skatoties caur kriminālprocesuālo prizmu, noteikumi ir jā saglabā. Ja finansējuma investēšana notiek piemērojot PIL normas, tā sniedz lielāku labumu plašākai sabiedrības daļai, savukārt, piemērojot MK not. Nr. 104, nodokļu maksātāju nauda tiek investēta šaurām vajadzībām. Turklāt, piemērojot MK not. 104, kriminālprocesos bieži vien ir grūti izsekojams līdzfinansējums, kas liek domāt, ka tāds faktiski nemaz neeksistē. Turklāt, kriminālprocesa ietvaros tik un tā tiek vērtēts interešu konflikts kā krāpšanas sastāvdaļa.

Finanšu ministrijas pārstāve *Inga Bērziņa* uzsver, ka domājot par MK not. Nr. 104 grozījumiem svarīgs ir vienots nozaru redzējums. Uzskata, ka vienotajam regulējumam būtu jābūt vienkāršam, jo sarežģītāks process, jo lielāka iespēja problemātikai piemērošanā. Papildus uzsver, ka pat pastāvot vienotam regulējumam, ir iespēja paredzēt arī atsevišķus papildus noteikumus konkrētām nozarēm. Diskusiju varētu turpināt maija beigās, aicina iesūtīt savus priekšlikumus. Plānots šī gada laikā uzsākt noteikumu precizēšanu.

Finanšu ministrijas pārstāve *Solveiga Ozola* uzsver, ka grozījumu mērķis ir pilnveidot sistēmu, koncentrēties uz mērķu sasniegšanu, kā arī spēju identificēt aizdomīgos gadījumus.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē, ka iesūtītie priekšlikumi visiem tiks izsūtīti un aicina VARAM iepazīstināt ar savu pieredzi vadlīniju piemērošanā.

VARAM pārstāve *Svetlana Sergejeva* skaidro, ka 2007.–2013. periodā VARAM izstrādāja vadlīnijas pašvaldību iepirkumiem, kas tika veiksmīgi izmantotas. Jautā par interešu konflikta jautājumu MK not. 104 kontekstā, jo EPPO un vadošo iestāžu viedoklis nesakrīt.

Finanšu ministrijas pārstāve *Solveiga Ozola* rezumē, ka šis ir viens no iemesliem, kāpēc diskusija ir jāturpina, jo viedokļi atšķiras.

Konkurences padomes priekšsēdētāja *Ieva Šmite* informē par Konkurences padomes izstrādāto digitālo skrīninga rīku sarkano karogu identificēšanā iepirkumos, kā arī konkurences indeksa rīku, kas tiek izmantots Konkurences padomes darbā. Papildus vērš uzmanību, ka arī Konkurences padome ir izmeklējusi lietas, kas skar privātos iepirkumus. Kas attiecīgi norāda uz regulējuma nepieciešamību.

AFCOS vadītāja informē, ka diskusija tiek protokolēta un tiks nosūtīta Finanšu ministrijas Juridiskajam departamentam. Aicina padomāt arī par nevalstiskajām organizācijām, kas piesakās ES finansējumam.

AFCOS Padome Nolēma:

Turpināt diskusiju par MK noteikumu Nr. 104 pilnveidi, ņemot vērā publisko iepirkumu reformas rezultātus, un aicināt iesaistītās institūcijas sniegt priekšlikumus turpmākajai rīcībai.

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* informē par AFCOS sadarbības tīkla novērtējumu – gan sadarbību ar AFCOS sekretariātu, gan savā starpā – iepriekšējā gada novērtējums 9.06 (no 10).

AFCOS vadītāja *Nata Lasmane* izsaka pateicību dalībniekiem par iesaistīšanos un sēdi slēdz plkst.16.10.

Protokolu sagatavoja:

ES fondu revīzijas departamenta vecākais eksperts izmeklēšanā

Inese Dolgais

Apstiprināja:

Valsts sekretārs

(paraksts*) Baiba Bāne

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu